

Sygn. akt VI Cz 423/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Karol Kołodziejczyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 grudnia 2022 r.

sprawy z wniosku (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T.

o dokonanie czynności notarialnej

na skutek zażalenia wnioskodawcy (...) Spółki z o.o. z siedzibą

w T.

na odmowę dokonania czynności notarialnej przez Notariusza K. S.

z dnia 20 października 2022r. L.dz.kor. (...)

postanawia: odrzucić zażalenie.

Sygn. akt VI Cz 423/22

UZASADNIENIE

W dniu 6 grudnia 2022 r. Notariusz K. S. przedstawiła zażalenie (...) sp. z o.o. z/s w T. na odmowę wydania wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia, wskazując, że sporządzenie w formie aktu notarialnego protokołu odmowy dokonania czynności notarialnej nie było możliwe, gdyż do sporządzenia takiej czynności wymagane jest stawiennictwo strony lub przedstawiciela wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że przedmiotowe zażalenie jest niedopuszczalne z uwagi na brak substratu zaskarżenia.

Zarówno procedurę odmowy czynności notarialnej, jak i tryb zażaleniowy na taką odmowę regulują przepisy ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie – art. 81a-83. Przepisy te stanowią, że odmowę dokonania czynności notarialnej notariusz stwierdza w protokole. Osobę, której odmówiono dokonania czynności notarialnej, poucza się o prawie i trybie zaskarżenia odmowy. Osoba ta w terminie tygodnia od dnia odmowy dokonania czynności notarialnej może żądać na piśmie sporządzenia i doręczenia uzasadnienia odmowy. Notariusz sporządza uzasadnienie w terminie tygodnia od dnia otrzymania żądania. Na odmowę dokonania czynności notarialnej osoba zainteresowana może wnieść, w terminie tygodnia od dnia doręczenia uzasadnienia odmowy, a gdy nie zażądała w przepisany terminie doręczenia uzasadnienia odmowy - od dnia, w którym dowiedziała się o odmowie, zażalenie do sądu okręgowego właściwego ze względu na siedzibę kancelarii notariusza odmawiającego dokonania czynności notarialnej. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem tego notariusza. Notariusz jest obowiązany ustosunkować się do zażalenia w terminie tygodnia i wraz z zażaleniem przedstawić swoje stanowisko sądowi oraz doręczyć je osobie zainteresowanej, chyba że sporządził i doręczył już tej osobie uzasadnienie odmowy.

W piśmiennictwie wskazuje się, że nie ulega wątpliwości, iż protokół stwierdzający odmowę dokonania czynności notarialnej powinien mieć postać aktu notarialnego. Konstatacja ta jest uzasadniona zarówno brzmieniem art. 104 §

4 pr. not. (zgodnie z którym protokoły spisuje się w formie aktu notarialnego), jak i zawartym w art. 81a nawiązaniem do treści przepisów art. 92 § 1 i art. 94 § 1 pr. not., które odnoszą się do aktów notarialnych.

Zgodnie z art. 81a, akt notarialny, który obejmuje protokół dokumentujący odmowę dokonania czynności notarialnej, nie zawiera stwierdzenia, że został on odczytany, przyjęty i podpisany (art. 92 § 1 pkt 7 pr. not.), nie znajduje do niego zastosowania wymóg złożenia podpisów przez biorących udział w akcie oraz osób obecnych przy sporządzaniu aktu (art. 92 § 1 pkt 8 pr. not.) ani konieczność odczytania aktu przed jego podpisaniem (art. 94 § 1 pr. not.). A contrario treść aktu notarialnego powinna obejmować natomiast inne elementy wskazane w art. 92 § 1 pr. not. W szczególności, w nawiązaniu do art. 92 § 1 pkt 4 pr. not. w akcie powinny zostać zamieszczone dane dotyczące osoby, która skierowała do notariusza żądanie dokonania czynności notarialnej. Z uwagi na przepis art. 92 § 1 pkt 5 pr. not. w akcie należy zawrzeć treść żądania dokonania czynności notarialnej, przedstawionego notariuszowi.

Należy podkreślić, że w przypadku protokołu stwierdzającego odmowę dokonania czynności notarialnej – w odróżnieniu od zdecydowanej większości innych protokołów sporządzanych przez notariusza – zdarzenie dokumentowane protokołem jest działaniem realizowanym przez samego notariusza (W. Małecki [w:] Prawo o notariacie. Komentarz. Wzory aktów notarialnych i poświadczeń, red. W. Gonet, Warszawa 2022, art. 81(a).

W sprawie niniejszej mamy do czynienia z sytuacją analogiczną, jak w przypadku wniesienia środka odwoławczego od nieistniejącego orzeczenia sądowego (zob. postanowienie SN z 28.05.1998 r., III CKN 409/98, LEX nr 519240). Notariusz nie odmówił dokonania czynności notarialnej w formie przewidzianej przepisami Prawa o notariacie. Błędne jest stanowisko notariusza, że sporządzenie w formie aktu notarialnego protokołu odmowy dokonania czynności notarialnej nie było możliwe, gdyż do sporządzenia takiej czynności wymagane jest stawiennictwo strony lub przedstawiciela wnioskodawcy. W świetle powołanych wyżej przepisów, nie znajduje ono żadnego uzasadnienia. Jeżeli notariusz odmawia dokonania czynności notarialnej, to winien sporządzić stosowny protokół w formie aktu notarialnego. Do jego sporządzenia nie jest konieczna obecność kogokolwiek, gdyż jest to jednostronna czynność samego notariusza. Akt taki nie wymaga odczytania, ani podpisania przez osobę wnioskującą o dokonanie czynności notarialnej, gdyż nie jest ona stroną tego aktu.

Aby więc wnioskodawca mógł zaskarżyć odmowę wydania wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia, powinien wyegzekwować od notariusza sporządzenie notarialnego protokołu odmowy wydania tegoż wypisu. Dopiero po doręczeniu mu takiego protokołu przez notariusza, może wszcząć procedurę zażaleniową opisaną powyżej.

W związku z powyższym, zażalenie podlega odrzuceniu – jako niedopuszczalne - na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c.